

Asia: 1/41/2016

Lausuntopyyntö yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä ja työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi tietosuoja-laiksi

1 luku. Yleiset säännökset

Yleiset kommentit

EU:n tietosuoja-asetus sisällöltään ja vaikutuksiltaan huomattavan monimutkainen kokonaisuus. Sen velvoitteiden täyttäminen tulee aiheuttamaan henkilötietoja käsitteleville yrityksille, tutkimuslaitoksille ja viranomaisille huomattavan hallinnollisen taakan. Asetus antaa mahdollisuuden kansallisella lainsäädännöllä käyttää liikkumavaraa eräiden asetuksen sisältämien säännösten osalta. PRH:n käsityksen mukaan liikkumavara tulisi käyttää niin, että samalla kun varmistetaan asetuksen mukainen henkilöiden suojelu henkilötietojen käsittelyssä, pyritään samalla minimoimaan asetuksen aiheuttama hallinnollinen taakka, poistamaan henkilötietojen liikkumisen esteitä unionissa ja mahdollistamaan viranomaisten välinen tietojenvaihto.

Lisäksi kansallisen lainsäädännön tulisi sisältää riittävän selkeät säännökset kansalaisille, yrityksille ja viranomaisille asetuksen soveltamisesta. Nyt ehdotettu kansallinen laki ei tätä vaatimusta kaikilta osin täytä. Esimerkiksi lain 2 § viittauksineen ja poikkeuksineen on vaikeasti ymmärrettävä. Selkeyttä voisi lisätä jos Suomessakin käytettäisiin viittausten sijasta hyväksi asetuksen sallimaa mahdollisuutta sisällyttää sen säännöksiä suoraan osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

2 luku. Käsittelyn oikeusperuste eräissä tapauksissa

Yleiset kommentit käsittelyn lainmukaisuutta koskevasta 3 §:stä.

PRH käsittelee henkilötietoja laissa määrättyjen (mm. kaupparekisterilaki, yhdistyslaki) tehtäviensä hoitamiseksi. PRH katsoo, että ilmoitusten käsittelyn ja rekisteröinnin yhteydessä tapahtuva henkilötietojen käsittely on asetuksen 6 artiklan 1 e kohdan ja ehdotetun lain 3 §:n 1 momentin kohdassa 2 tarkoitettua rekisterinpitäjälle kuuluvaa julkisen vallan käyttöä. PRH pitää mahdollisena,

että sen viranomaistehtäviä koskevia erityislakeja saattaa kuitenkin olla tarpeen tarkentaa henkilötietojen käsittelyn perustan osalta. PRH:lla ei toistaiseksi ole ollut käytössään niitä selvityksiä mitä työryhmä on tehnyt kansallisen lainsäädännön muutostarpeista.

Yleiset kommentit erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta 5 §:stä ja rikostuomioita ja rikkomuksia koskevasta 6 §:stä.

PRH rekisteröi liiketoimintakiellosta annetun lain 21 b §:n mukaisesti rikostuomion yhteydessä annetut liiketoimintakiellot kaupparekisteriin ao. henkilön tietoihin. PRH:n näkemyksen mukaan on tulkinnanvaraista, mahdollistaako nyt ehdotettu 6 § jatkossakin liiketoimintakieltojen käsittelyn.

Mietinnössä ei näyttäisi olevan lainkaan perusteluja sille, miksi kansallisessa lainsäädännössä ylipäänsä rajoitettaisiin asetuksen 10 artiklan tarkoittamien tietojen käsittely vain "oikeusvaateen toteuttamiseen tai vakuutuslaitokseen". PRH pitää selkeämpänä, että tältä osin noudatettaisiin tietosuoja-asetuksen 10 artiklaan, jossa todetaan näiden tietojen käsittelystä seuraavaa: "Rikostuomioihin ja rikkomuksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyvien henkilötietojen käsittely 6 artiklan 1 kohdan perusteella suoritetaan vain viranomaisen valvonnassa tai silloin, kun se sallitaan unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa säädetään asianmukaisista suojaustoimista rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi."

Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseen lapselle sovellettavan ikärajan tulisi olla:

-

Ikärajaa koskevat perustelut

-

3 luku. Valvontaviranomainen

Yleiset kommentit suullista käsittelyä seuraamuslautakunnassa koskevasta 16 §:stä

-

Muut yleiset kommentit valvontaviranomaista koskevasta 3 luvusta.

-

4 luku. Oikeusturva ja seuraamukset

Yleiset kommentit käsittelyn viivästymistä koskevasta 23 §:stä.

-

Tulisiko yleisen tietosuoja-asetuksen 83 artiklan mukaisia hallinnollisia sakkoja voida kohdistaa myös viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin?

ei

Perustelut

PRH käsityksen mukaan mahdollisuus hallinnollisen sakon määräämiseen viranomaiselle ei mitenkään tehostaisi asetuksen noudattamista ja katsoo, että tälle ratkaisulle on työryhmässä esitetty vakuuttavat perustelut. Viranomaisten toimintaan kohdistuu jo perustuslaista johtuva laillisuusvaatimus ja viranomaisten toimintaan kohdistuu jo nyt laillisuusvalvontaviranomaisten valvonta, mitä täydentää virkamiesten rikosoikeudellinen vastuu sekä julkisyhteisöjen vahingonkorvausvelvollisuus julkista valtaa käytettäessä aiheutuneista vahingoista.

Lisäksi on syytä korostaa, että julkisen vallan toiminta itseään korjaavaa eli havaitut lainvastaisuudet korjataan ja mahdolliset seuraamukset määrätään jo ilman ulkopuolisen tahon puuttumista. Hallinnollisen sakon mahdollisuus toimisi tätä periaatetta vastaan, koska tällöin resursseja käytettäisiin viranomaisen ja seuraamuslautakunnan väliseen kiistelyyn tilanteen tulkinnasta ja seuraamuksista. Hallinnollisen sakon mahdollisuus ei myöskään mitenkään edistäisi sitä, että viranomainen omatoimisesti nostaisi esiin omassa toiminnassaan havaitsemia puutteita ja virheitä.

Mikäli vastaus hallinnollisten sakkojen kohdistamista viranomaisiin koskevaan kysymykseen on ei, pyydetään esittämään näkemys vaihtoehtoisesta seuraamusjärjestelmästä.

Jo olemassa olevat valvonta on täysin riittävää.

Muut yleiset kommentit oikeusturvaa ja seuraamuksia koskevasta 4 luvusta.

-

5 luku. Tietojenkäsittelyn erityistilanteet

Yleiset kommentit henkilötietojen käsittelyä journalistisia, akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten koskevasta 27 §:stä.

Ei huomauttamista.

Yleiset kommentit tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia sekä tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuvaa käsittelyä koskevista poikkeuksista ja suojaustoimista

Ei huomauttamista.

Muut yleiset kommentit tietojenkäsittelyn erityistilanteita koskevasta 5 luvusta.

Ei huomauttamista.

Laki rikoslain 38 luvun 9 §:n ja 10 §:n 3 momentin muuttamisesta

Yleiset kommentit tietosuoja-rikoksesta koskevasta 9 §:stä.

Ei huomauttamista.

Muut mahdolliset kommentit

Muita huomioita työryhmän mietinnöstä ja ehdotuksesta hallituksen esitykseksi

PRH ei ole ollut mukana valmistelussa eikä virastoa ole valmistelun aikana kuultu. Lausuntopyyntöä työryhmän mietinnöstä ei ole myöskään toimitettu PRH:lle eikä PRH ole edes mukana jakelulistassa.

PRH pitää kuitenkin yllä yhteiskunnan keskeisiä perusrekistereitä (mm. kaupparekisteri, yhdistysrekisteri ja säätiörekisteri), joihin on muun ohella rekisteröidään tietosuoja-asetuksessa ja ehdotetussa laissa tarkoitettuja henkilötietoja. Esimerkiksi pelkästään kauppareksiterissä on yli 200 000 elinkeinonharjoittajaa ja 260 000 osakeyhtiötä, joiden rekisteritiedoissa on huomattava määrä eri vastuuasemissa olevien henkilöiden henkilötietoja ja näihin tietoihin kohdistuva muutosilmoituksia tai tietopyyntöjä tehdään satoja tuhansia vuodessa.

Vaikutukset PRH toimintaan seuraavat EU:n tietosuoja-asetuksesta, eivät juurikaan nyt valmistelussa olevasta lainsäädännöstä. PRH pyytää, että sillä olisi jatkossa mahdollisuus osallistua nykyistä paremmin asian valmisteluun.

Riivari Antti
Patentti- ja rekisterihallitus

Mantere Eero
Patentti- ja rekisterihallitus